

John Dewey ve İsmail Hakkı Tonguç'un Düşüncelerine Göre İnsan Doğasının Eğitimle İlişkilendirilmesi¹

MAKALE TÜRÜ	Başvuru Tarihi	Kabul Tarihi	Yayın Tarihi
Derleme Makalesi	12.03.2019	25.08.2019	27.08.2019

Funda Demirel ²
Ankara Üniversitesi

Öz

Eğitim, insanlık tarihi boyunca önemsenen bir konu olmuştur. Bu tarihsel süreçte, insanlara ne öğretileceği ve nasıl öğretileceği ile ilgili birçok görüş ortaya çıkmıştır. Bu görüşlerin ortaya çıkmasında insan doğasına ilişkin temellendirmeler görülmektedir. İnsan doğasının ne olduğunun belirlenmesi eğitimin amacını da belirleyecek olan ögedir. Dolayısıyla bu araştırmada insan doğası kavramı önemli bir yer tutmuştur. Çalışmanın odağında, yaşadıkları dönemde düşünce ve uygulamaları ile eğitim bilimleri alanyazınında önemli etkileri görülen John Dewey ve İsmail Hakkı Tonguç'un insan doğasına ilişkin görüşlerinin eğitim üzerindeki yansımalarının incelenmesi amaçlanmıştır. Dewey ve Tonguç'un insan doğasına ve eğitime ilişkin görüşleri ortaya konularak karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Doküman incelemesi modeli ile yürütülen bu araştırmada Dewey ve Tonguç'un eserleri ve onlar ile ilgili yazılmış eserlerden yararlanılmıştır. Yaşadıkları dönemin gereksinimlerine uygun bir eğitim felsefesi benimstedikleri ve düşüncelerini eğitim aracılığıyla gerçekleştirmeye çalıştıkları dikkat çekmektedir. Bu bağlamda, düşünürlerin öncelikle insan doğasının belirlenmesine önem verdikleri düşünülmektedir. Bunun nedeni, eğitimin amaçları ile yöntemlerinin belirlenmesinde insan doğası tanımlamalarından yararlanmaları olarak görülmüştür. Evrensel değerleri benimseyen Dewey ve Tonguç, eğitim aracılığıyla yetişecek bireylerin de bu değerleri benimsemelerini ve ortak paydada yaşama bilincine sahip olmalarını beklemektedir. Dewey ile aynı evrensel değerlere sahip olan Tonguç, evrensel değerler ile birlikte insanı sosyo-kültürel bağlamda yakın çevresi ile düşünerek Köy Okulları gibi ilerlemeci eğitim felsefesini benimsemiş bir uygulamayı yaşama geçirmiş ve günümüze değin tartışılmalı örnek bir uygulama sunmuştur.

Anahtar sözcükler: John Dewey, İsmail Hakkı Tonguç, eğitim felsefesi, insan doğası, ilerlemeci eğitim.

¹Bu makale Doktora tezi kapsamında hazırlanmış olup herhangi bir kongrede bildiri olarak sunulmamıştır. Tez Danışmanı Ankara Üniversitesi öğretim üyesi Prof.Dr. Hasan Haluk ERDEM'dir.

²Doktora Öğrencisi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Eğitimin Felsefi, Sosyal ve Tarihi Temelleri Anabilim Dalı, E-posta: fnddemirel@ankara.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-6956-7377>

Eğitimin ne olduğu ve nasıl olması gerektiği eski çağlardan bu yana önemini kaybetmeyen tartışma konularından biri olmuştur. Doğada tek başına yaşamak zorunda olmayan insan, toplum yaşamına uyum sağlayabilmek için eğitime gereksinim duymaktadır. Geçmişten günümüze kadar eğitim üzerine birçok kuram geliştirilmiştir. Immanuel Kant'ın (2007) "Eğitim Üzerine" adlı eserinde "yeryüzünde eğitime tek gereksinim duyan varlığın insan olduğu" görüşü, eğitimin eski çağlardan günümüze değin önemini sürdürmesini açıklamaktadır (Demirci, 2007, s. 106).

Eğitim konusu tarih boyunca filozoflar ve akademisyenlerce farklı şekillerde ele alınmıştır. Ancak pek çok şey üzerinde olduğu gibi eğitim konusunda da ortak bir görüşe ulaşılması olanaklı olmamıştır. İnsanların eğitiminde kullanılacak yöntem, uygulamacılar ve düşünürler tarafından farklı şekillerde anlaşılmıştır. M.Ö. 4-5. yüzyıllarda Platon'un ideal devlet anlayışına göre şekillenmiş istikrarlı ve hiyerarşik devlet yapısında yönetim süreci eğitimde başarılı olmuş kişiler tarafından yürütülmektedir. Platon'a göre eğitim sistemi duyuşsal alandaki görünüşlerin ötesindeki "idea"ları kavrayabilme yeteneğini sınamalı ve bu süreçte öğrenciler farklı aşamalardan geçirilmeli ve başarılı olanlar seçilmelidir. 13. yüzyılda Aquinalı Thomas ise skolastik insan idealine bağlı olarak akısal düşüncenin ahlaki yetkinlik anlayışıyla sıkı bir disiplin altında tutulmasını öngörmektedir. 17. yüzyılda empirist yaklaşımın temsilcisi John Locke kilise ve devlet otoritesine karşı bireysel özgürlüğü savunan liberal eğitim anlayışını savunmuştur. Locke'a göre insan doğasındaki ideler zamanla, yavaş yavaş, deneyim ile nesnelerin gözlemleri sonucu oluşmaktadır. 18. yüzyılda Aydınlanma Dönemi düşünürlerinden J. J. Rousseau ise doğal insan kavramı üzerinde durmuştur. Ona göre insan doğası yalnızca bellekten oluşmamaktadır. İnsan sezgisel, özgür, yalın ve öznel bir varlıktır. Rousseau'nun felsefi düşüncesinde ilerici eğitim anlayışı ve hareketinin başlangıcını bulmak olanaklıdır (Günay, 2018).

Günümüze gelindiğinde ise, yaşanan hızlı değişimler, bu değişimlere uyum sağlayabilmek için eskiye göre daha hızlı öğrenmeyi gerekli kılmaktadır. Böylelikle eğitimin önemi çağdaş toplumlarda her geçen gün artmaktadır. Cevizci'ye göre (1996) eğitim en geniş anlamında, insanın gelişiminde etkili olan tüm güçlerle belirlenen süreçtir. Bu anlayışa göre eğitim, insan olarak doğamızı anlamak ve yetkinleştirmek için yaptığımız ve başkaları tarafından bize yapılan her şeyi kapsar. Her ne kadar çoğunlukla dışarıdan bir etki ile insanlar eğitime çalışılrsa da kişinin isteği olmadan davranışlarında kalıcı değişiklikler olması zordur. Dolayısıyla eğitim, kişinin isteğiyle, rasgele olmayan, belirli bir yönde davranış değişikliği oluşturma sürecidir. Bununla birlikte eğitimi insanın doğumundan ölümüne kadar edindiği deneyimlerden oluşan bir süreç olarak da görmek olanaklıdır (Sönmez, 2002). Eğitim yalnızca okulda başlayıp biten bir süreç değildir. Ailedeki eğitim, okullardaki eğitim-öğretim ve diğer formasyonlar, eğitim sürecinin öğelerini oluştururlar. Bütün bu bağlam ve süreç çerçevesinde öğrenme durumu söz konusudur. Bu nedenle eğitim kavramı ile birlikte insan kavramı üzerinde de düşünülmesi gerekmektedir (Günay, 2018). Eğitimin amacı, her şeye, gerçekten insana özgü bir kültür içinde kendi doğasını gerçekleştirme olanağı sağlamaktır. Eğitimi terbiyeden ve kendiliğinden bir olgunlaşmadan farklı

kılan şey, insani olanla kurulan temel bağıdır. İnsan olmak, insan haline gelmeyi öğrenmektir (Bircan, 2018).

Yukarıdaki açıklamalardan da anlaşılacağı üzere eğitimin odağında insan bulunmaktadır. Eğitim kavramı insan kavramıyla doğrudan bağlantılıdır ve her filozofu onun üzerinde düşünmeye yönlendirmektedir. İnsan ancak eğitim aracılığı ile insan olur. Eğitim görece insanın ne olduğu tanımlanmadığı sürece, eğitimin amaçlarına ulaşılması olanaklı görünmemektedir. Dolayısıyla eğitimin anlamlandırılmadığı, anlaşılmadığı, hedefi ve amacının belirgin ve açık olmadığı zaman da huzursuzluklar ortaya çıkabilir (Bilhan, 1991). Filozofların felsefenin başlangıcından bu yana *İnsan nedir?* sorusuna yanıt aramaları rastlantı değildir. Nitekim, her filozofun düşünme doğrultusunu belirleyen, onun konulara nasıl ve ne türden bir bakış yönelttiğini açığa çıkaran bir insan anlayışı bulunmaktadır. Filozofların insan anlayışı ortaya çıkartıldığında, onların eğitim kuram ve yaklaşımlarının temeli ortaya çıkarılmış ve anlamlandırılmış olur (Günay, 2018).

Eğiten ve eğitilen bir varlık olarak insan düşünüldüğünde de aynı soruyla karşılaşmaktadır: *İnsan doğası nedir?* Bu soruya yanıt ararken yaşamın anlamı, amacı, insanın yapabilecekleri gibi temelde insan doğasına ilişkin düşüncelerden etkilenilmektedir (İçen ve Tuncel, 2018). Bu konuya ilişkin tartışmalar ve anlaşmazlıklar genellikle iki şekilde ele alınmaktadır. Bunlardan ilki insan doğasının değişebileceği, diğeri ise değişemeyeceği şeklindedir. Bu görüşlerin temel alındığı kanıtlarda insan doğası baskın bir yer tutmaktadır (Kılıç, 2004). İnsan doğasının değişebildiğinin veya değişmesinin olanaklı olmadığını incelemesi, insan doğasından ne anlaşıldığını ortaya koyacaktır. Fakat bunun değişemeyecek oluşu eğitimi de anlamsızlaştıracağı için bu konudaki baskın görüş, insan doğasının eğitilebilir olduğudur. Eğitim, davranışçı yaklaşıma göre bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istedik değişim meydana getirme süreci olarak tanımlanmakta (Ertürk, 1988), yapılandırmacı yaklaşıma göre ise bireyin deneyim yoluyla edindiği var olan bilgileriyle yeni fikirleri bağdaştırarak yeni anlamlar oluşturduğu etkin bir öğrenme süreci olarak tanımlanmaktadır (Arslan, 2007). Dolayısıyla eğitimle değişmesi olanaklı olan insanda istedik davranışların meydana getirilebilmesi için onun doğuştan getirdiği ve deneyim yolu ile geliştirdiği insanın iç oluşlarının doğru bir şekilde anlaşılmasının gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle insan doğasının belirlenmesine ilişkin en gerçekçi yaklaşımın, eğitim sürecinin bir çıktısı olarak elde edilebilecek başarıyı da doğrudan etkilemesi söz konusudur (Burkuz, 2014). Ancak eğitimle yetiştirilen insan, toplumsal ve evrensel değerler ölçeğinde öncelikle doğru tanımlanmalı, bütüncül bir yaklaşımla ele alınarak en doğru biçimde anlaşılmalıdır (Uysal, 2004).

Günümüze kadar birçok bilim alanında ciddi ilerlemeler kaydedilmiştir. Ne yazık ki insan eğitimi alanında aynı ilerleme adımları, aynı kuvvetle atılamamaktadır. Bu durum, insan doğasının yüksek anlamlı iç oluşundan ve bunun değerinin kavranamamasından kaynaklanmaktadır. İnsandaki bu değer kavranılmadıkça, devamı aynı özenle sürdürülmedikçe ve geliştirilmedikçe tüm bu bilimsel ilerlemeler

için sağlam bir temel oluşturulamaz. Bunların sürdürülmesi ve geliştirilmesi sadece gerçek insan eğitime bağlıdır. İnsan eğitimi, insan doğasının derinliklerindeki iç oluşları anlamlandırmakla olanaklıdır (Tonguç, 1952).

Bu çalışmada insana kendi doğasını gerçekleştirme potansiyeli sunan 19. ve 20. yüzyıla damga vurmuş filozoflardan biri olan John Dewey ile aynı yüzyıllarda Türk Eğitim Tarihi içinde yaptığı önemli çalışmalarıyla Cumhuriyet Dönemindeki eğitim devrimlerinde önemli bir yere sahip olan İsmail Hakkı Tonguç'un insan doğası görüşlerine göre eğitim felsefesi tanımlamalarının üstünde durulmaktadır. Dewey ve Tonguç'un insan doğasına ilişkin görüşlerinin eğitim üzerindeki etkilerinin incelendiği ve karşılaştırıldığı bu çalışmada, eğitim aracılığıyla insanda ne gibi değişiklikler yapılabileceğine ilişkin görüşlerinden hareket edilmektedir. Eğitime daha geniş bir bakış açısı ile bakılmasını sağlamak amacıyla birbirlerine yakın dönemlerde yaşayan bu önemli fikir adamları seçilmiştir. Ayrıca Türk eğitim sistemine önemli katkıda bulunmuş olmaları ve Türk insanına uygun eğitim modeli tanımlamaya çalışmaları bu seçimin bir diğer nedenidir. Bu düşünürlerin daha iyi anlaşılabilmesi için onları besleyen devrin şartları ve yetişme koşulları incelenerek dönemlerinde etkili olan eğitim yaklaşımları ortaya konmuştur. Daha sonra, onların yaklaşımlarından hareketle kendi dönemlerinden sonraki dönemler için sundukları eğitim sistemi önerileri üzerinde durulmuştur. Her ne kadar Dewey ve Tonguç bir çok araştırmaya konu olmuşlarsa da insan varlığı üzerine düşünceleri ve eğitim fikirleri ortak bir çalışmada karşılaştırmalı olarak incelenmemiştir. Bu çalışmada bu yönde bir tartışmanın ele alınması amaçlanmıştır.

John Dewey'in İnsan Doğası ile İlgili Düşüncelerinin Eğitim Üzerine Yansımaları

Bu bölümde John Dewey'nin yaşamından önemli kesitler ile onun eğitim ve insan doğası etkileşimine nasıl yaklaştığıyla ilgili bilgiler tartışılacaktır. Ayrıca diğer filozoflardan farklı olarak kendi eğitim felsefesini oluştururken insan doğasını nasıl ele aldığı ile ilgili görüşlerine de yer verilmiştir.

1859-1952 yılları arasında yaşamış bir filozof, toplum bilimci ve eğitimci olan John Dewey, Vermont Üniversitesi'nde iken hocası G. H. Perkins ve T. H. Huxley'in "İlköğretim Fizyolojisinde Dersler (Lessons in Elementary Physiology)" kitabından etkilenerek evrim teorisi ile ilgilenmeye başlamıştır. Ona göre var olan bilgi kuramları ve psikoloji bilgisi yetersizdir. Darwin'in doğal seleksiyon düşüncesi, insanın çevresi ile etkileşimini önemseyen Dewey'i derinden etkilemiştir. Dewey, Vermont Üniversitesi'nden mezun olduktan sonra iki yıl lise öğretmenliği yapmıştır fakat felsefe üzerine çalışmalar yapmayı planlamaktadır. Speculative Philosophy dergisine gönderdiği "Materyalizmin Metafiziksel Varsayımı (The Metaphysical Assumption of Materialism)" makalesinin kabul edilmesinden cesaret alarak Johns Hopkins Üniversitesi'ne kayıt olmuştur ve burada doktora çalışmasını yürüten George Sylvester Morris ile G. Stanley Hall'dan etkilenmiştir. Hegelci filozof olan Morris'in Alman idealizminin doğa karakteristiğini düşüncelerine yansıtmasından ve Hall'un doğa bilimlerinde kullanılan araştırma yöntemlerinin sosyal bilimlerde de

kullanılabileceği düşüncesinden etkilemiştir (Field, 2017). Dewey geleneksel eğitim anlayışının hüküm sürdüğü zamanda eğitim aldığı kurumlarda insanın iç dünyasının ötelenerek zorlama bir eğitim verilmesi nedeniyle yaşamda karşılaştığı zorlukları kolayca atlatamamış fakat bunlarla yılmadan mücadele etmiştir. Bu durum onun güçlü bir kişiliğe sahip olduğunu göstermektedir. Hayatı boyunca, karşılaştığı işlevini yitirmiş geleneksel yapılara karşı çıkmıştır. Kurumların işlevsel bir yapı kazanmasının önemini küçük yaşlarda anlamış, sıkıntısını yaşadığı artık çok yararı olmayan eski alışkanlıkların yıkılması için uğraş vermiştir. Dewey, eğitime getirdiği yaklaşımla okulu sadece bilgi veren kurumlar olmaktan çıkartarak davranış kazandırılan kurumlara dönüştürmüştür (Yıldız, 2014).

Eğitim ile davranış kazandırılan insan doğuştan bazı eğilimlere sahiptir. Kültür ve çevreden edindiklerine göre doğuştan getirdiği eğilimler şekillenmektedir. Yaradılıştan yalnız olan insan toplumsal bir varlık haline gelmektedir. Kendi varlığını koruyabilmek için diğer insanlarla beraber yaşamak zorundadır. İnsanı bireyliğe götüren bazı koşullar gelişse bile insan tümüyle bireysel bir varlık değildir. İnsan eğitimle toplumsallaşan bir canlıdır. Bireyle toplum arasındaki bu etkileşim sürekliliğini her zaman korur. Bu nedenle insanı değerlendirirken toplumdan ayrı düşünmemek gerekmektedir (Bilhan, 1991). Dewey'e (1987) göre insan toplumdaki diğer insanlarla etkileşimde bulunan, ortak fiziki ve sosyal bir ortamda yaşamakla birlikte özerk olan bir varlıktır. İnsanın bir fert olarak değerlendirilmesi ancak toplum ile olanaklıdır. İnsanın bireysel varlığı, toplumsal varlığı ile ilişkilidir. İnsanın varlığı toplum içerisinde anlamlı duruma gelmektedir. İnsanlar toplum içerisinde birbirlerine yardımcı olarak problemleri çözmekte ve yeteneklerini geliştirmektedir.

Dewey, kişisel deneyimlerinden yola çıkarak insanın yapmış olduğu eylemlerin tamamıyla öznel olmadığını ifade etmektedir. Ona göre insanın kendisi dışındaki etkenler davranışlarını etkilemektedir. İnsanlar, gerçekleştirmeye çalıştıkları eylemler için çoğunlukla diğerlerinin yardımına gereksinim duymaktadır (Dewey, 2004). Doğuştan sahip olduğu özgürlüğünden ödün vererek olanaklarını genişletme yoluna gitmektedir. Bireyler yaşamını daha iyi bir şekilde sürdürebilmek için buna gereksinim duymaktadır (Dewey, 1987). O, yaşamın akıcı bir hareket olduğunu fikirlerimizin bu hareket içinde birer alet olduğunu düşünür. Dewey'e göre düşüncelerimiz, şeyleri birbirine bağlayan, çevreyle uyum kurmamıza olanak sağlayan, bizi deneyimlerimizin bir parçasından diğer parçasına taşıyan araçtır (Bal, 2010).

Dewey'e (1966) göre insanın çevresi ile sürekli etkileşimde olması, bitmeyen ve bölünmeyen bir alışverişi getirmektedir. Bu nedenle insanın çevresi ile etkileşimiyle oluşan deneyimler, insan için önemli bir yere sahiptir. Toplumla iç içe olan insanın gelişimi için buna gereksinimi vardır. Deneyimin basit bir düşünce paylaşımından çok ileri olduğunu düşünmektedir. İnsan, yaşamı ile özdeşleşmiş bir durumdadır. Topluma gereksinimi olan insan, çevresiyle iletişim içerisinde olmak zorundadır. Çevresine bağımlı olan insan, deneyimleriyle çevresini değiştirirken kendisi de değişmektedir.

Dewey, alışkanlıkların çevreyle ilişkili olduğunu belirtmektedir. Solunan havanın akciğerle, midenin sindirim işlevini gıda ile yapması gibi çevresel etkenlerin insan alışkanlıklarında önemli olduğunu belirtir. Konuşma, dürüstlük gibi kazanılmış işlevlerde de çevresel etkenlerin etkili olduğunu söylemektedir. Ahlaki eğilimlerin yalnızca kişiye ait olduğunun düşünüldüğü ve böylece kişinin doğal ve sosyal çevreden kaynaklanan etkenlerin ayrıştırıldığını belirtmektedir (Dewey, 1922). Dewey'e göre insanlar birbirlerinden farklı özellikler taşımaktadır. İnsanların karakter yapıları çok küçük de olsa diğerlerinden farklılık göstermektedir. Bunlar çok kolay anlaşılabilir özellikler olabileceği gibi, zor fark edilebilecek karakter özellikleri de olabilir. Bu nedenle eğitim uygulamalarında insanların birbirinden değişik mizaçlara sahip oldukları göz önünde bulundurulmalıdır. Birbirine benzer bireyler bile aynı özellikleri taşımadığı için insanların içsel eğilimleri dikkate alarak davranılması gerekmektedir (Dewey, 1987).

John Dewey'in insan doğasına ilişkin görüşlerinde J. J. Rousseau'dan etkilendiği söylenebilir. İnsanın gereksinimi olan her şeyin eğitimle kazandırılabilmesi görüşünün Rousseau ile değiştiğini ileri sürmektedir. Onun zamanına kadar insanların sahip oldukları doğal eğilimlerin önemsenmediğini hatta engellendiğini belirterek dışarıdan müdahalelerle insanın biçimlendirildiğine dikkat çekmektedir. Dewey (2004), Rousseau'nun getirdiği doğacı eğitim anlayışı ile bireyselliğin ön plana çıkarılmasını olumlu değerlendirmektedir. Dewey (2004), insanların birbirinden değişik karakterlere sahip olması nedeniyle onların taşıdıkları özelliklere uygun eğitim verilmesini savunmuştur.

Dewey, doğal eğilimlerle dünyaya gelen insanın çevresi ile etkileşimi sonucunda değiştiğini düşünmektedir. Dewey'e (2004) göre toplumsal bir varlık olan insan için çevre çok önemli ve etkilidir. Çevrenin etkisi ile sürekli karşı karşıya olan insanın olumlu yönde değişimi, belirlenmiş koşullar sayesinde gerçekleştirilmelidir. Bu bakımdan eğitimi, insanın rasgele bir çevre ile etkileşimde bulunmasından ise, yapay da olsa insana doğal eğilimlerine uygun bir yönlendirme sağlayan bir çevre olarak görmektedir. Bu noktada, eğitimin bir gerçeklik olabilmesi için hangi çevresel koşulların hazırlanmasını gerektiğinin araştırılmasının doğru bir tutum olacağı düşünülmektedir (Bal, 2010).

Dewey insanın ne tür yönlendirmelerden geçerse geçsin en son aşamada sahip olduğu yeteneklerle uyumlu bir değişim gerçekleştireceğini düşünmektedir. Bu nedenle kişinin yeteneklerine uygun bir ortamda, bunların daha fazla gelişmesi olanaklı görülmektedir. İnsanın doğasında varoluşsal eğilimlerinin olduğu ve bu eğilimlere doğrudan müdahalenin beklenen sonuçları vermeyeceğini savunmaktadır. Bu konuda Dewey, çocuğun özelliklerini dikkate almadan kendi amaçlarının gerçekleşmesini bekleyen anne babaları, bir çiftçinin doğanın koşullarını göz önüne almadan kendi istediği sonucu beklemesine benzetmektedir. Dewey, insana birey olarak değer verirken onu tamamen başıboş bırakmadan, insanın uygun bir şekilde yönlendirilmesi üzerinde durmaktadır. Böylelikle bireyin ne tamamen kendi haline bırakılması ne de bir baskı altında yaşaması söz konusudur (Dewey, 2004).

Dewey'e (2012) göre insan, hayvanlara kıyasla çok daha fazla içgüdüsel eğilimle dünyaya gelir. Çocuğun bu içgüdüsel eğilimlerinin ve gereksinimlerinin belirlenmesi, üzerinde önemle durulması gereken bir konudur. Her insanın birbirinden değişik yapılara sahip olması kişinin doğal eğilimlerinin belirlenmesini zorlaştırmaktadır. Çünkü her insan için ayrı bir uğraş gerekmektedir. Bu özellikleri ortaya çıkarmak için ise donanımlı bir eğitimciye gereksinim duyulmaktadır. İyi bir eğitimci, çevre şartlarını değerlendirerek insanın doğuştan getirdiği özellikleri ortaya çıkarmalı ve bireyi kendi doğasına uygun bir şekilde yönlendirmelidir. İnsanların baskı altına tutulmayarak tamamen de kendi haline bırakılmadan kişisel eğilimlerine göre yönlendirilmesi, bireysel farklılıkların korunması ve topluma yansıtılması açısından çok değerli görülmektedir (Dewey, 2004).

Dewey kişiye özel oluşturulan çevre sayesinde insanın daha iyi güdüleneceğini düşünmektedir. Her ne kadar insanların birbirinden farklı olduğunu belirtse de bazı ortak özelliklere sahip olduğunu da savunmaktadır. Bununla birlikte bireyi neyin harekete geçireceği de değişim göstermektedir. Örneğin insanlar doğuştan gelen bir dürtü ile ortaya bir ürün çıkarma konusunda isteklidirler. İnsanlar farklı özelliklere sahip olsa da bu istekleri değerlendirilerek uygun bir şekilde yönlendirilebilirler (Dewey, 2004).

İnsanın doğasını anlamaya ve ona uygun davranmaya önem veren Dewey'in felsefi görüşleri, insan doğasıyla eğitim uygulamaları arasındaki uyuma dayanmaktadır. Okulda verilecek eğitim için belirlediği ilkelerinde insan doğasını gözetmiştir. Dewey'in (2012) eğitimde insan doğasını nasıl dikkate aldığı, "Okul ve Toplum" kitabında da fark edilmektedir. Bu kitapta, eğitimde başarılı olmak için çocukların özelliklerinden yararlanmayı önermektedir. Örneğin küçük çocukların dört-beş yaşlarında bencil bir yapıları olduğunu, bu yaşlarda sadece kendilerini ilgilendiren şeylerle ilgilendiklerini belirtmektedir. Çocukların bir şeyler yapmaktan ve sonuçlarını izlemekten hoşlandıklarını anlatmaktadır. Dewey insanları birbirinden ayrı varlıklar olarak görürken toplumda bir araya gelmek zorunda olan insanların ortak yanlarının değerlendirilmesi için çalışmıştır. Bunun uygulamasını da okul ortamında görmek mümkündür. 1894 yılında Chicago Üniversitesi'nde Felsefe, Eğitim ve Psikoloji Bölüm başkanlığı yapan Dewey, bu üniversitede 1896 yılında Laboratuvar Okulunu kurarak bu okulu 1904 yılına kadar yönetmiştir. Okula devam eden 4-14 yaş arasındaki öğrencilere grupta çalışma olanağı sağlayarak onlara etkin olabilecekleri öğretim yöntemleri uygulamış ve bunları gözlemlemiştir.

Dewey'e (2004) göre insan doğasındaki fiziksel güdülerin zamana göre değişmeyen ve sosyal güdülerin ise yaşanan topluma göre değişen yanları vardır. Fiziksel güdüler (organizmanın canlılığını koruması için karşılanması gereken gereksinimleri) doğustandır ve yaşam boyu devam eder. Sosyal güdüler ise sadece insanlarda görülen bireyin benliğini korumasına yardımcı olan ve toplumdaki diğer bireylerle ilişkilerini düzenleyen güdülerdir. Örneğin, insanın yemek yeme gereksinimi onun değişmeyen yanını, ailesi ve çevresinin etkisiyle edindiği kültür de değişen yanını göstermektedir. Dewey (2004), alışkanlıkların insan doğasını

etkilediğini belirtmektedir. Küçük yaşlardan başlayarak kazanılan alışkanlıklar, insanın ilerdeki davranışlarını belirlemektedir. Bunlar, insanın düşünmeden otomatik hareket etmesine neden olmaktadır (Dewey, 2004). İnsanın edindiği alışkanlıklar, bazı davranışları düşünmeden kolay bir şekilde yapmayı sağlarken öğrenerek beceri kazanılmasını sağlayan alışkanlıklar insan hayatını kolaylaştırmaktadır. Örneğin, insanın kolaya kaçma ve bencil olma yanı vardır. Edinmiş olduğu alışkanlıkların bunda payı bulunmaktadır. Bu nedenle insanın küçük yaşlarda iyi alışkanlıklar edinmesi önemsenmektedir. Aksi takdirde ileride telafi edilemeyecek durumlar ortaya çıkabileceği gibi küçük yaşlarda edinilen kötü huyların değiştirilmesi de çok zor olacaktır. Dewey (2004), iyi alışkanlıkların eğitimle edindirilmesinin üzerinde durmuştur. Alışkanlıkları insan doğası için o kadar önemli görmektedir ki insanların onlara göre hareket ettiğini ileri sürmektedir (Dewey, 2004).

İnsanın alışkanlıklarının şekillenmesinde çevrenin tepkisi önemli yer tutmaktadır. Çevrenin ödül ve ceza şeklinde algılanabilecek beğenme ve kınama gibi tepkileri hem kişinin davranışlarını hem de yaptığı seçimleri etkilemektedir. İnsanlar çevreden gelebilecek tepkilere göre hareket etmeyi öğrenerek alışkanlıklarını ve karakterini, seçimleriyle oluşturmaktadır (Dewey, 2004). Bu yüzden çevre, insan üzerinde onun karakterini belirleyebilecek kadar büyük bir etkiye sahiptir. İnsan, doğası gereği toplumda diğer insanlarla birlikte yaşamaktadır, insanın toplumda yaşaması bir seçim değil bir bağımlılıktır. Karakteri toplum tarafından şekillenen insan, içinde yaşadığı toplumun özelliklerini yansıtmaktadır.

Toplumlar da meydana gelen dönüşümler neticesinde 1900'lerin başında ortaya çıkan demokratik pedagoji yaklaşımı ile eğitimde özgür düşünce sistemi oluşturularak bilgi üretilmesi hedeflenmektedir. Burada amaçlanan, öğrencilerin bireysel deneyimlerinden ve alan bilgilerinden yararlanarak kendi doğalarına uygun olan bilgiyi üretebilmeleridir (Öztürk, 2013). Bu nedenle Dewey'e (2004) göre eğitimde demokrasi olmazsa olmaz bir öğe olarak görülmüştür. Eğitimle elde edilmek istenilen amaçlara ulaşabilmek için insan doğası ile demokrasiyi bir arada ele almak gerekmektedir. Ona göre demokrasi, insanın doğasına uygun bir sosyal yapının oluşturulması ve bu yapının sürekli değişime ve gelişime açık bulunmasıdır. İnsanın doğal yaşamdan endüstriyel yaşama geçmesi ile insan doğasına uygun özgürlüğün demokrasi ile sağlanabileceğini ifade etmektedir. Kişilerin demokratik bir eğitim ortamında, sürekli bir öğrenme içinde iyiye ve doğru olana yönlendirilmesi gerekmektedir.

Demokrasinin insan doğasına uygun olduğunu belirten Dewey'e (2004) göre, insanın seçim yapması onun özgürlüğünü yansıtmaktadır. İnsanın seçim hakkının olmaması, onu davranışlarının sorumluluğundan kurtarmaktadır. Bu nedenle toplumdaki kurumlar, insanın seçme yeteneğini geliştirmelidir. Demokrasi, insan doğasından ayrı düşünülemeyeceği gibi, demokrasi olmadan insan ile ilgili girişilecek işler de başarısız olacaktır. Dewey (2004), insan doğasına güven duyduğu için demokrasiyi savunmaktadır. İnsan doğasının doğuştan iyi olduğunu düşünerek

bireyin daha iyiye yönlendirilmesine çalışmaktadır. İnsanın akli bir varlık olması onun özgür olmasını sağlamakta ve seçim yapma hakkı vermektedir.

İnsan doğası gereği bir bütündür. Her şey bu bütünlük içerisinde ele alınmalıdır. Dewey insanı anlamak için metafiziksel ya da tamamen bilimsel, sabitlenmiş bir varlık olarak ele alınmasından öte, ona felsefi bir varlık olarak yaklaşılması gerektiğini düşünmektedir (Bakır, 2014). Eğitimin işlevselleştirilmesine yönelik düşünceleri ile dünyada en çok etkilenilen eğitimcilerden birisi olan Dewey'e göre insan ve yaşam sürekli değişim halindedir. O halde değişim yaşamın temeli olduğundan, eğitime ilişkin hedefler, insandaki değişim temel alınarak devamlı gözden geçirilmelidir (Arslanoğlu, 2012).

İsmail Hakkı Tonguç'un İnsan Doğası ile İlgili Düşüncelerinin Eğitim Üzerine Yansımaları

Bu bölümde İsmail Hakkı Tonguç'un kısaca özgeçmişi ile Tonguç'un kendi dönemindeki filozofların insan doğasına ilişkin görüşlerinden nasıl etkilendiği ve bu etkinin Tonguç'un düşüncelerinde evrilip kendi yereline uyarlanarak eğitim uygulamalarına nasıl geçirildiği üzerinde durulmuştur.

Köy Enstitülerinin kurucusu olarak gösterilen İsmail Hakkı Tonguç, yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nin eğitim sistemi üzerinde önemli katkıları olmuş bir isimdir. Onun eğitim için mücadele dolu yaşamı yoksul bir köylü çocuğunun direnişini simgelemektedir. Yaşamının her döneminde tanık oldukları, onun şekillenmesini sağlamıştır. Onun haklı mücadelesini "İmkanım (Elimde) olsa bütün dünya ülkelerinin eğitim programlarına insanın insanı sömürmemesi konusunda bir ders koyardım." düşüncesiyle özetlemek mümkündür (Kocabaş, 2010, s.11). Kastamonu'da başlayan öğretmen okulu eğitimini, İstanbul Öğretmen Okulunda tamamlayan Tonguç, sonrasında Almanya'ya eğitim için gönderilen grubun içerisinde yer almıştır. O yıllarda yurt dışında Fransa ve İngiltere'de eğitim için gelenlere yardımcı olurken Osmanlı Devleti'nin Almanya ile yakın ilişkileri bulunmaktadır. Almanya'da bir süre eğitimine devam eden Tonguç ve arkadaşları, burada karışıklıklar çıkması ve Kurtuluş Savaşı'nın başlaması nedeniyle ülkeye çağırılmışlardır. Eskişehir Erkek Öğretmen Okulunda resim-elisi öğretmeni olarak öğretmenliğe başlayan Tonguç, Eskişehir'in düşman eline geçmesi nedeniyle görevinden ayrılmış ve eğitimini tamamlamak için tekrar Almanya'ya gitmiştir. Kurtuluş Savaşı yıllarında ülkeyi savunmak için askere gitmeyi de düşünmüştür. Fakat Atatürk, öğretmenlerin cephe gerisinde ülkeye hizmet etmesini istemesi nedeniyle öğretmenler askere alınmamıştır. Bu nedenle Tonguç da iyi bir eğitimci olmayı vatana en iyi hizmet etmek olarak görmüştür. (Türkoğlu, 2004). Tonguç'un Türk Eğitim Sistemi için önemi ve katkısı ise 1935 yılında İlköğretim Genel Müdürlüğü'ne atanması ile olmuştur. Göreve geldiği yıllardan itibaren köy eğitimleri için çalışmalarda bulunmuş ve köyleri canlandırmak için uğraşmıştır. Tonguç'un yaşamı ve öğrenim hayatındaki deneyimleri köylere önem vermesini sağlamış, köy eğitimi ile ulusun da canlandırılacağı düşüncesini taşımıştır. 1935 yılında dönemin Kültür Bakanı Saffet Arıkan ile birlikte hazırladığı İlköğretim ve Eğitim Meselesi

Hakkında Muhtıra ile köy enstitülerine giden süreç başlamıştır (Tonguç, 2004). Hasan Ali Yücel'in 1938 yılında Milli Eğitim Bakanı olması ise Tonguç'un çalışmalarının hızlanmasını sağlamıştır. Köy Enstitüleri için üstün gayretler gösteren Tonguç, 1946 yılında Köy Enstitüleri hakkında açılan davalar nedeniyle aynı yıl görevinden alınmıştır. Çalışmalarını takdir etmesine rağmen dönemin Cumhurbaşkanı İsmet İnönü, sürgün olmasına engel olamamıştır. (Tonguç, 2007).

Tonguç'un insan doğası görüşlerinde J. J. Rousseau'nun doğa kanunlarının eğitime uygulanmasını savunan natüralist eğitim felsefesinden ve Johann Heinrich Pestalozzi'nin akıl, kalp ve el üçlüsü adıyla anılan uyumlu (armonik) eğitim öğretilerinden etkilendiği söylenebilir. Rousseau insanın doğuştan iyi olduğunu ileri sürmüş ve insandaki doğal yapıyı geliştirecek bir eğitim modeli geliştirmiştir. Pestalozzi güven ve sevgi dolu bir ortamda çocuğun duyguları, zekası ve bedeniyle bir bütün olarak ele alınması gerektiğini savunmuştur (Guttek, 2014).

Tonguç'a (2008) göre insan, yalnız yaşayan bir varlık değil çevre ile bağ kurmak zorunda olan bir canlıdır. Birey ve çevre karşılıklı etkileşimlerle bir bütünlük oluşturmaktadır. Bu nedenle insan doğasını çevresi ile birlikte ele almak gerekmektedir. İnsanı değerlendirirken toplum içerisindeki yaşantısı göz önüne alınmalıdır. İnsanın, çevresinden gelen etkilerle değişmesi bilinçli veya bilinçsiz bir şekilde gerçekleşebilir. Bununla birlikte çevre her insan için aynı etkiye sahip değildir. Bazı insanlar çevreden çok etkilenirken bazıları daha az etkilenmektedir. Bu da insanın sahip olduğu bir özelliktir.

İnsan diğer canlılardan farklı olarak sürekli gelişim gösterebilen bir yapıya sahiptir. Hayvanlar içgüdüsel olarak doğar doğmaz yaşamlarını devam ettirebilecek bilgi ve yeteneğe sahip iken insanlar gelişmeye uygun bir şekilde dünyaya gelirler. Tonguç bu duruma arıları örnek gösterir (Tonguç 1998). Hayvanlardaki bu doğuştan hazır içgüdüsel yapıya karşılık insanın içgüdüsel yapısı, düşünme ve eylemde bulunma eğilimi bakımından anlama ve anlamlandırma gücüyle yüklü bir taslaktır. Bu taslak, eğitim dediğimiz belli ölçüt ve yöntemler tarafından biçimlenerek özellik kazanır. Halbuki içgüdü hayvanda taslak değil esastır, onun davranışı, tüm yaşam yasası başlangıçta belirlenmiştir, doğuştandır (Bilhan 1991). Tonguç'a göre (2008) insan, kültür yoluyla hayvanlardan ve bitkilerden ayrılmaktadır. İnsan yaşadığı çağın koşullarına göre sosyal ve kültürel bağlamda ilerleyen ve gelişen bir varlıktır. Ona göre insan, mücadele yoluyla varlığını devam ettirebilen bir canlıdır. Tonguç'a (2008) göre mücadele etmeyi bırakarak bu yeteneğini yitiren varlıklar yok olmaktan kaçamazlar. Doğada en güçlü varlıklar hayatta kaldığı gibi, toplumsal hayatta da en güçlü insan başarılı olmaktadır. Eğitim bireyi bağlı olduğu toplum içerisinde yaşatabilecek donanımlar kazandırarak güçlendirme yöntemidir. Eğitim sayesinde insan özgürleşmekte ve asilleşmektedir. Eğitim ile zekâsı işlenmiş olan insan, doğa üzerinde egemenlik sağlamaktadır (Tonguç, 2008).

İsmail Hakkı Tonguç, insanın eğitilebilir olmasını bir yetenek görmeye beraber, bu yeteneğin insandan insana farklılık gösterdiğini söylemektedir. İnsanın yapmak, düşünmek, konuşmak, yazmak, okumak, hesap yapmak, eğlenmek gibi kişisel

deneyim ve alıştırmalarla öğrenmesi gereken gereksinimleri bulunmaktadır. İnsanı “öğrenen” ve “öğretici” yeteneklerle donatılmış olağanüstü bir varlık olarak tanımlamaktadır. Fakat eğitilebilme durumu, insandan insana farklılık gösterdiği için bazı insanlar eğitim sayesinde birçok şeye erişebilirken diğerleri daha sınırlı olanaklara ulaşabilmektedir. Eğitilebilme yeteneğinin az olmasını, bir çeşit hastalık olarak görmektedir. Bunun için eğitim etkinliklerinde, eğitilmesi güç olan insanların da göz önünde bulundurulması gerektiğini düşünmektedir (Tonguç, 2008).

Tonguç'a (2008) göre insan toplumsal bir varlıktır ve bu özelliğinden dolayı toplumun isteklerine göre şekillenebilir. Birey yaşadığı topluma göre şekillenmekte, böylece toplumun diğer üyelerine benzemektedir. Davranışlar toplum tarafından belirlenmektedir. İnsan bazen istek duymadığı davranışları topluma uyum sağlamak için sergilediği gibi yapmak istediği davranışlardan da toplumu dikkate alarak vazgeçebilmektedir. Kişi toplumun değerlerini özel çaba göstermeksizin kazanmakta ve etrafına yaymaktadır (Türkoğlu, 2004).

İnsanı toplum içerisinde sosyalleştiren güçler bulunmaktadır. Bunlar bireyi farkında olmaksızın toplumun değerlerine göre şekillendirmektedir. Bireyler toplum içerisinde yaşadıkça, birbirine benzer bir kültüre sahip olmakta ve toplumca kabul gören davranışlar sergilemektedir. Toplum bunu üç yolla sağlamaktadır; toplumsal değerleri ve özellikleri bireye aşılayarak, bireyi toplumsal bir baskı ile kontrol altında tutarak ve bireye “biz” bilincini kazandırarak (Tonguç, 2008). Tonguç'a göre toplumun birey üzerindeki etkisi ona toplumsal bir kimlik kazandırmaktadır. Bu nedenle insanı anlayabilmek, yaşadığı toplumu anlamaktan geçmektedir. İnsanın doğası gereği toplumsal bir varlık olması, bir bakıma toplumun birey üzerindeki etkilerinden de kaynaklanmaktadır (Kirby, 2000).

Tonguç (1998) Cumhuriyetin gereksinim duyduğu insan profilini eğitimle ortaya çıkarmaya çalışmıştır. Eğer istenirse doğru bilgilere sahip olan birey, yepyeni bir karaktere bürünebilmekte ve böylece yazgısını yenecek güce kavuşabilmektedir. Bireyi eyleme geçmekten alıkoyanın, onun bilmemesi olduğunu ifade etmektedir. İnsan daha önce ezilen olmaya alışmış olsa da eğitim sayesinde kendini ezdirmeyecek bir karaktere bürünebilir (Aysal, 2005).

Her insanın kendine özgü karakter yapısı, insan doğasının bir yansımasıdır. Onun hareket etme, hissetme ve yaşamı öğrenme biçimidir. Tonguç, insanın değişebilir nitelikteki doğasının buna uygun bir yaklaşımla şekillenebileceğini düşünmüştür. İnsanın dışarıdan gelen bir zorlamaya olumlu tepki vermeyeceğini, onda meydana gelecek değişikliğin kendi isteği ile olabileceğini savunmuştur. İnsan, eğitimin amaçlarının farkındadır, fakat bu amaçlar gerçekleşirken kişi zorlanmamalıdır. İnsanın duygu ve düşünceleri göz önüne alınmadan atılan bir adımın başarısız olacağını ileri sürmüştür. Bunun için insanların alışkanlıklarına, gereksinimlerine ve çevresine uygun yaklaşılmasının üzerinde durmuştur. Tonguç'a göre bunlar insan doğasını anlamak ve buna uygun adımlar atabilmek için önemlidir (Tonguç, 1998).

İnsan doğası, içinde bulunulan kültürden etkilenmektedir. Ülke içerisindeki insanların ortak özellikleri olduğu gibi toplum içerisindeki gruplar da ortak özelliklere sahiptir. Toplum ne kadar küçük parçalara ayrılırsa birbirine o kadar çok benzemektedir. Toplumun oluşturan gruplar ayrı ayrı ortak özelliklere sahiptir fakat bu grupları birbirinden ayıran özellikler de çoktur. Tonguç, bu ayrımların yaşanılan çevreden kaynaklı olduğunu düşünmektedir. Değişik kültürel çevrelerde yaşayan insanların gereksinimleri ve alışkanlıkları da değişim göstermektedir. Dolayısıyla insan doğasını anlayabilmek için öncelikle kültürü anlamaya çalışmak daha sonra insanın yaşadığı çevreyi incelemek gerekmektedir (Tonguç, 2008).

Tonguç'a göre insan doğasını anlayabilmek için ya yaşam koşullarını çok iyi gözlemleyip gereksinimleri ve alışkanlıkları doğru belirlemek ya da aynı insanların arasından gelmek gerekmektedir. Bunun için köylere gelen insanlar onların yaşadığı koşullarda yaşamakta, aynı kaptan yemekte, aynı sudan içmekte, aynı işleri yapmaktadır (Türkoğlu, 2004). Tonguç, insan doğasını bilmenin eyleme dönüşmediği sürece insanlara yararlı olmaya yetmeyeceğini düşünmektedir. Bunun için daha önce karşı çıktığı aydın tipinden hep uzak kalmıştır. Kendisi de halktan uzaklaşmamış, onlarla sürekli iletişim halinde olmuştur (Tonguç, 2010).

19. yüzyılda Sanayi Devrimi sonucunda ekonomide kalkınma için nitelikli insan gücüne olan gereksinim ortaya çıkmıştır. Bu durumun kurtarıcısı olarak eğitim görülmüş ve eğitimin görevinin yalnızca bilgi aktarma değil işlevsel olması düşüncesiyle hareket edilmiştir. Bu nedenle Köy Enstitülerinde aklın, kalbin ve elin kuvvetleri eğitim aracılığıyla değerlendirilmiş; iş içinde, yaparak öğrenen, üreten ve bunu bir sonrakine aktaran insan modeli yaratılmıştır.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

John Dewey ve İsmail Hakkı Tonguç'un insan doğasına ilişkin görüşlerinin eğitim üzerindeki etkilerinin incelenmesi amaçlanan bu çalışmada, aynı zaman diliminde başka ülkelerde yaşayan düşünürlerin yaşadıkları ülkelerin toplumsal yapıları farklı olmasına rağmen benzer amaçlara ulaşmaya çalıştıkları görülmüştür. İçinde buldukları zamanın gereksinimlerine göre bir eğitim felsefesi benimseyen düşünürler, eğitim aracılığıyla yetişecek insanlarla daha güzel bir dünya kurulacağı hayali taşımaktadır. Önerdikleri yöntemler konusunda aralarında farklılıklar bulunmasına rağmen Dewey ve Tonguç'un düşüncelerinin eğitim aracılığıyla ile yaşama geçirileceği bilinci taşımaktadır. Dewey'in eğitim felsefesi ve Tonguç'un eğitim uygulamaları üzerine bir çok çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmada her ikisinin düşüncelerini oluştururken yapan-eden ve aynı zamanda yaptığından ve ettiğinden etkilenen insanı nasıl ele aldıklarına odaklanılmaktadır.

John Dewey ve İsmail Hakkı Tonguç'un düşünceleri, kendi eserleri ve onlar ile ilgili yazılmış kitaplardan yararlanılarak incelenmiştir. Bu düşünürlerin eğitim ve insan doğasına ilişkin görüşlerinin oluşmasında yaşadıkları dönemin ve koşullarının çok etkili olduğu düşünülmektedir. Dewey ve Tonguç'un yaşadıkları dönemde dünya savaşlarının travmalarını ortak olarak yaşadıkları görülmektedir. Dünya Savaşları'nın

insanlık tarihi açısından yıkıcı etkilerine tanık olan düşünürler, eğitimin insanlara sağlayacağı katkılara büyük önem vermişlerdir. Araştırmada konu edilen düşünürlerin kendi ülkelerinde ve dış ülkelerde saygı duyulan hizmetlerde buldukları da dikkat çekmektedir. Dewey yaşadığı dönemde bir düşünür olarak değer görürken Tonguç görevi gereği eylemleriyle ön planda olmuştur. Bununla birlikte İsmail Hakkı Tonguç'un kendi ülkesinde değerinin çok anlaşlamadığı görülmektedir (Özsoy, 2008).

Dewey ve Tonguç'un ortak yanlarından biri de evrensel düşünceleri benimsemeleridir. Dünyadaki bütün insanların eşit olmasını, dar kalıplara sıkışılmaması gerektiğini savunmaktadırlar. Fakat Dewey düşüncelerini dünyaya ulaştırmaya çalışırken Tonguç, düşüncelerini eyleme dönüştürerek dünyaya örnek olma düşüncesini taşımıştır. Ülkesinin gereksinimleri ve kısıtlı olanaklar nedeniyle öncelikle dünyayı değiştirmeye değil Türkiye'ye katkı sağlamaya çalışmıştır. Bu sebeple İsmail Hakkı Tonguç, daha çok düşünceleri ile değil Köy Enstitüleri ile tanınmaktadır. Geleneksel eğitimin ülkenin gereksinimlerine uymadığına ve ülkede üretim yapacak insanlara yönelik bir eğitim verilmesinin gerekliliğine İş ve Meslek Eğitimi kitabında değinmektedir. Geleneksel eğitimde öğrencilere belli şeyler öğretmek için eğitilmeleri amaçlanırken o, eğitimi bir araç olarak kullanmaya ve sömürsömürülen ilişkisini ortadan kaldırmaya çalışmaktadır. Geleneksel eğitim sömürsömürülen probleminin çözümü değil, taşıyıcısı durumundadır.

Amerika'da egemen olan pragmatizme farklı bir boyut kazandırarak önce kendi ülkesini sonra dünyayı etkileyen John Dewey, geleneksel eğitimi eleştirmiş ve eğitimin yenileşmesini savunmuştur. Yaşamın her alanında pragmatizmi savunan Dewey, eğitimin de insana yarar sağlayacak nitelikte olması görüşünü taşımıştır. Eğitimin ilerlemeci bir anlayışla yeniden yapılandırılması için çalışmış ve düşünceleriyle insanları etkilemiştir. Yaşadığı dönemde alışıldık yöntemlere uymadığı için kendi düşüncelerini laboratuvar okulunda uygulayarak düşüncelerindeki tutarlılığı göstermeye çalışmıştır. Eğitim düşüncelerinin yaşamdan kopuk olmadığını gösteren Dewey, düşüncelerinin pratik faydaları da dikkate alınarak geniş alanda kabul görmüştür.

İsmail Hakkı Tonguç da John Dewey gibi eğitim düşüncelerini uygulayarak sonuçlarını insanlara gösterme yolunu izlemiştir. Dewey'in Türkiye'ye gelmesi ve Türk Eğitim Sistemi ile ilgili yazmış olduğu raporu da önemseyen Tonguç, ülkesi için yararlı olan yenilikleri kabul etmekten çekinmemiştir. Eğitimi sırasında ve görevi gereği Avrupa'da gezilerde bulunurken gözlemlediklerini Türkiye'ye getirmeye çalışmıştır. Başarılı olan yöntemleri alırken her şeyi olduğu gibi değiştirmeden değil ülke şartlarına uygun hale getirerek almıştır. Tonguç'un Dewey'den farklı olarak ülke şartlarını dikkate alarak girişimlerde bulunması, ülke insanının acilen gereksinim duyduğu toplumsal gelişimi eğitim aracılığıyla sağlayacak adımları atması gerekmiştir. Tonguç'un Eğitim Yolu ile Canlandırılacak Köy kitabında Batı eğitimine eleştirisi, onların eğitimde öğrencilere yalnızca antik kültür dünyasının yarattığı dünyayla ilgili bilgiler vermeleri nedeniyle eğitimde kaçınılması gereken ezberciliğe

yol açmalarındandır. Halbuki çocuğun temel gereksinimi olan ve o yaşlarda edinmesi gereken oyun, etkinlik, el işi, gözlem, inceleme gibi değerler vardır. Dewey'in felsefesine yönelik yapılan eleştiriler, Tonguç'un bu belirlenmesinin haklılığını ortaya çıkarmıştır. Çünkü Amerika'da eğitim niceliksel olarak artış göstermiş olmasına rağmen niteliksel olarak aynı oranda artış gösterememiştir (Arslanoğlu, 2012). Tonguç ise bunu Köy Enstitüleri ile başarmıştır. Amerika'nın en iyi bilinen eğitim filozoflarından biri olarak Dewey'in eğitim alanındaki başarısı yeni bir kuramsal buluş ve önemi bakımından fazla sürekliliği olmayan bir deney okulundan öte geçememiş fakat Tonguç son derece özgün pedagojik düşünce ve eylemleriyle eğitim düşünürlerinin yapmaktan çekineceği zor bir sınavı başarıyla geçmiştir (Özsoy, 2008).

Tonguç, Dewey ile benzer olarak eğitim anlayışında değişime gidilmesi düşüncesini taşımıştır. İnsanlara yaşamda yarar sağlamayan geleneksel eğitim anlayışının terk edilerek çağdaş eğitimin benimsenmesine gayret göstermişlerdir. Dewey gibi Tonguç'un da demokrasiye verdiği önemin yansımaları eğitimde görülmektedir. Kendi hayatında yaşadığı sıkıntıların da etkisiyle herkese eşit olanaklarda eğitim sağlanması, Tonguç'un amaçlarından birisi olmuştur. Kırsal kesimin eğitime öncelik vermesi ve en çok bu yanıyla tanınmasında, eğitimde eşitlik anlayışını benimsemesinin ve uygulamaya çalışmasının etkili olduğu söylenebilir. Dewey gibi işlevsel bir eğitimi savunan Tonguç, devletin kısıtlı olanaklarını verimli bir şekilde değerlendirerek başarılı sonuçlar almıştır.

Dewey ve Tonguç'un doğrudan eğitimin içerisinde olmaları nedeniyle insanın eğitilmesine yönelik kolay çözümler sundukları dikkat çekmektedir. Dewey ve Tonguç, insanların yaparak öğrenmesinin doğalarına daha uygun olduğunu uygulamalarla göstermiştir. Dewey ve Tonguç'un insan doğası ile eğitim ilişkisini ilköğretim düzeyindeki öğrencilerle yaptıkları çalışmalarla göstermeleri, onların düşüncelerinin somutlaştırılmasıdır.

Demokrasiyi insan doğasının gereksinimi olarak gören Dewey ve Tonguç, demokrasinin eğitim içerisinde de olmasını gerekli görmektedir. Dewey, demokrasiye verdiği önem nedeniyle demokratik eğitimi savunmaktadır. Demokratik eğitim sayesinde toplumun da demokratikleşeceğini düşünmektedir. Tonguç da yeni kurulan devlette demokrasinin kökleşebilmesi için öncelikle eğitimde demokrasinin gerekliliğine inanmıştır. Her ikisi de farklı uluslararası soruların demokrasi bilinciyle çözülebileceği görüşündedir.

Dewey, eğitimin dünya gerçekleriyle uyumlu olması ve günlük yaşamda işe yarayacak bilgiler verilmesini gerekli görmüştür. Bilginin ezberci anlayışla öğrenciye aktarılmasına karşı çıkmış, eğitimde öğrencinin edilgin değil etkin olmasını savunmuştur. Eğitimin hem birey hem de toplum için yararlı olmasını amaçlayan Dewey, uygulama olanağı olmayan bilgiyi önemli görmemiştir. Deneyimler aracılığıyla öğrenmeye önem verirken hem öğrenmeye hem de uygulamaya önem vermiştir. Eğitimin içerisinde yaşama dönük faydalar barındırırken aynı zamanda belli hedeflerle hareket edilmesi düşüncesini taşımıştır.

Tonguç, eğitimi toplumsal değişimin bir aracı olarak görürken kendi dönemindeki eğitimin yetersiz olduğunu düşünmüştür. Bu yüzden eğitimle ilgili gelişmeleri takip etmiş ve bunları özümseyerek uygulamaya çalışmıştır. Tonguç'un savunduğu eğitim, ilerlemeye dayalı yeniden yapılanmacı olarak değerlendirilebilir. Eğitimin ezbercilikten uzak olmasını savunmuş ve geleneksel eğitim anlayışını önce eğitimcilerin belleğinden silmeye çalışmıştır. Çağdaş eğitimi, bu eğitimi vermek üzere yetişmiş öğretmenlerle gerçekleştirmeye çalışmıştır. Yaşamın gerçekleri ile uyumlu bir eğitim anlayışına sahip olan Tonguç, eğitim aracılığıyla gelişmeyi ve değişmeyi sağlamaya çalışmıştır. Onun eğitim görüşü, dünyayı anlamak ve dünyayı değiştirmek üzerine kurulmuştur.

Dewey ve Tonguç, insanın gelişimi ve değişimi açısından çevreye önem vermektedir. İki düşünür de insanı toplumdan ayrı düşünmemektedir. Dewey, bireyin eğitimi için çevrenin önemini vurgularken belli hedeflere göre verilecek eğitim için özelleştirilmiş bir çevreyi gerekli görmüştür. Tonguç'ta da bunu görmek olanaklıdır. Belli hedeflerin gerçekleştirilmesine yönelik eğitim, buna uygun bir çevrede verilmeye çalışılmıştır. Dewey ve Tonguç eğitimin verildiği kurumlarda belli amaçlar doğrultusunda hareket edilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Bununla birlikte Dewey ve Tonguç, eğitim kurumlarında somut uygulamalara önem vermiştir. Eğitimin üzerinde yeniden düşünülmesini savunan Dewey ve Tonguç, eğitim kurumlarının da eğitimle birlikte yeniden gözden geçirilmesini istemektedir. Eğitim kurumlarının yaşamla bütünleşmeyi sağlayacak şekilde yeniden yapılandırılmasını gerekli görmekteyler.

Tonguç, gelecek için önerilerini uygulamalı olarak Köy Enstitülerinde göstermektedir. Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization-UNESCO) tarafından geri kalmış ülkeler için eğitim modeli olarak önerilen Köy Enstitüleri, Tonguç'un eğitim sistemi önerilerinin yaşam bulmuş biçimidir. Kendi döneminde hayata geçirilen enstitüler, Tonguç'un görüşüne göre gelecekte de zamanın koşullarına uydurularak hayata geçirilecek bir sistemi içerisinde barındırmaktadır. Eğitimi aydınlanmanın ve çağdaşlaşmanın aracı olarak gören Tonguç, bilinçli bir eğitimin verildiği bir eğitim sistemi önermektedir. Eğitimin iyi bir şekilde planlanmasını gerekli görüp bunu ekonomik açıdan da değerlendirerek eğitimi kalkınma ile ilişkilendirmiştir. Tonguç'un gelecek ile ilgili önerileri Köy Enstitülerinde olduğu gibi yaşamla bütünleşmiş, iş ve üretime dayalı, içerisinde sanat eğitiminin de olduğu bir eğitim sistemidir. Geleceğin eğitim sistemi önerilerini de Köy Enstitülerini dikkate alarak yapan Tonguç, bunların gelecek için bir tohum görevi göreceği düşüncesiyle hareket etmiştir.

Sonuç olarak Dewey ve Tonguç'un eğitim görüşlerinin insanın doğasından bağımsız olmadığı dikkat çekmektedir. Öğretilecek bilgi ve nasıl öğretileceği konusunda insan doğasını göz ardı etmemekteyler. Dewey, eğitimle insanın doğuştan getirdiği özelliklerin farkına varılmasını ve ortaya çıkarılmasını amaçlamaktadır. İnsanın özelliklerine uygun bir eğitim anlayışıyla bu özelliklerin geliştirilmesini vurgulamaktadır. Tonguç da bireyin doğuştan getirdiği özellikleri

dikkate almış ve becerilerini önemsemiştir. İnsanın karakter özellikleri ve becerilerine uygun bir eğitimi savunmuştur.

Kaynakça

- Arslan, M. (2007). Constructivist approaches in education. *Journal of Faculty of Educational Sciences*, 40(1), 41-61.
- Arslanoğlu, İ. (2012). *Eğitim felsefesi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Aysal, N. (2005). Anadolu'da aydınlanma hareketinin doğuşu: köy enstitüleri. *Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, 9(35), 267-282.
- Bakır, K. (2014). *Demokratik eğitim John Dewey'in eğitim felsefesi üzerine*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Bal, H. (2010). *John Dewey'in eğitim felsefesi ve 1924 raporunun Türk eğitimine katkıları*, Isparta: Fakülte Kitabevi.
- Bilhan, S. (1991). *Eğitim felsefesi kavram çözümlemesi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Bircan, H. H. (2018). Eğitim ve felsefe- Eğitimin doğal/insani, toplumsal ve felsefi temelleri . *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (40), 157-172.
- Burkaz, V. (2014). Platon ve Rousseau'da insan doğası bağlamında eğitim. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(2), 101-112.
- Cevzici, A. (1996). *Felsefe Sözlüğü*. İstanbul: Ekin Yayınları.
- Demirci, F. (2007, Eylül). *İki siyasal eğitim modeli: Sokrates ve Platon'un eğitim ve insan anlayışları (Sokratik ve Platonik eğitim)*. Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresinde sunulan sözlü bildiri, Ankara.
- Dewey, J. (1922). *Human nature and conduct an introduction to social psychlogy*. New York. NY: Henry Holt and Company.
- Dewey, J. (1966). *Tecrübe ve eğitim [Experience and education]*. (F. Başaran ve F. Varış, Çev.). Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı. (Orijinal kitabın yayım tarihi 1938)
- Dewey, J. (1987). *Özgürlük ve kültür [Freedom and culture]*. (V. Günyol, Çev.). İstanbul: Remzi Kitabevi. (Orijinal kitabın yayım tarihi 1939)
- Dewey, J. (2004). *Demokrasi ve eğitim [Democracy and Education]*. (T. Göbekçin, Çev.). Ankara: Yeryüzü Yayınevi. (Orijinal kitabın yayım tarihi 1916)
- Dewey, J. (2012). *Okul ve toplum [The school and society]*. (H. A. Başman, Çev.). Ankara: Pegem Akademi. (Orijinal kitabın yayım tarihi 1899)
- Ertürk, S. (1988). Son makalesi türkiyede eğitim felsefesi Sorunu *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 46(2), 11-16.

- Field, R. (2017). *John Dewey (1859-1952)*. *Internet encyclopedia of philosophy*. <http://www.iep.utm.edu/dewey/> adresinden edinilmiştir.
- Guttek, L. G. (2014). *Eğitime felsefi ve ideolojik yaklaşımlar*. Ankara: Ütopya Yayınları.
- Günay, M. (2018). *Eğitim felsefesi*. Konya: Çizgi Kitabevi Yayınları.
- İçen, M. ve Tuncel, G. (2018). Eğitim felsefesinde insan doğasının rolü. *Uluslararası Sosyal Bilgilerde Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, 2(1), 62-69.
- Kant, I. (2007). *Eğitim üzerine: Ruhun eğitimi-ahlaki eğitim-pratik eğitim* [Über pädagogik]. (A. Aydoğan, Çev.). İstanbul: Say yayınları. (Orijinal kitabın yayım tarihi 1803)
- Kılıç, Y. (2004). *“İnsan doğası” kavramı üzerine bir çalışma* (Yayımlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kirby, F. (2000). *Türkiye’de köy enstitüleri*. Ankara: Güldikeni Yayınları.
- Kocabaş, K. (Ed.). (2010). *Tonguç’un ışığını taşımak. Aramızdan ayrılışının 50. yıldönümünde ismail hakkı tonguç ve okul öncesinden yüksek öğretime eğitim sorunları, çözüm önerileri sempozyum bildirileri*. İzmir: Yeni Kuşak Köy Enstitüler Derneği Yayınları.
- Özsoy, S. (2008). Bir eğitim ütopyacısı: İsmail Hakkı Tonguç. *Toplum ve Demokrasi*, 2(3), 267-276.
- Öztürk, H. T. (2013). Re-exploring democratic education through virtual learning communitie. *Ankara University, Journal of Faculty of Educational Sciences*. 46(1), 275-296.
- Sönmez, V. (2002). *Eğitim felsefesi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Tonguç, E. (2007). *Bir eğitim devrimcisi İsmail Hakkı Tonguç (yaşamı, öğretisi, eylemi)*. İzmir: Yeni Kuşak Köy Enstitüler Derneği Yayınları.
- Tonguç, İ. H. (1952). *Öğretmen ansiklopedisi ve pedagoji sözlüğü I*. İstanbul: Bir Yayınevi.
- Tonguç, İ. H. (1998). *Eğitim yoluyla canlandırılacak köy*. Ankara: Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı Yayınları.
- Tonguç, İ. H. (2004). *İlköğretim kavramı*. Ankara: Piramit Yayıncılık.
- Tonguç, İ. H. (2008). *Köyde eğitim*. Ankara: Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı Yayınları.
- Türkoğlu, P. (2004). *Tonguç ve enstitüleri*. İstanbul: Şefik Matbaası.
- Uysal, E. (2004). Eğitime felsefi antropoloji çerçevesinde kavramsal bir yaklaşım. *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 8(2), 81-99.
- Yıldız, F. H. (2014). *John Dewey’in eğitim görüşleri ve Türk eğitim sistemine etkileri* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Relationship of Human Nature with Education According to The Ideas of John Dewey and İsmail Hakkı Tonguç¹

ARTICLE TYPE	Received Date	Accepted Date	Published Date
Review Article	03.12.2019	08.25.2019	08.27.2019

Funda Demirel ²
Ankara University

Abstract

The training of people has been a matter of importance throughout the history. There are many opinions about what to teach and how to teach people. According to different approaches, the method is also different as well as the purpose of education. Determining what human nature is the element that determines the purpose of education. It is noteworthy that opinions about human nature are effective in determining the purpose and method of education. Therefore, the concept of "human nature" has an important role in this research. In this study, it was aimed to examine the effects of education on human nature according to the educational philosophical views of John Dewey and İsmail Tonguç who influenced many people with their thoughts and actions from their time until now. In the present study, the thoughts of John Dewey and İsmail Tonguç on human nature were discussed in terms of education. Also, human nature and educational perspectives have been put forth and studied comparatively. These thinkers tried to reach similar aims despite their differences. It is noteworthy that they adopted a philosophy of education according to the needs of their time and they tried to demonstrate their thoughts through education. It is seen that these philosophers prioritize the human nature and emphasize the consideration of human nature in determining the aims and methods of education. Dewey and Tonguç who adopted universal values, expect individuals growing through education to adopting universal values and have a conscience of social life.

Keywords: John Dewey, İsmail Hakkı Tonguç, philosophy of education, human nature, progressive education.

¹This article has been produced from Funda Demirel PhD Thesis written under the supervision of Prof. Dr. Hasan Haluk Erdem.

²Corresponding Author: Ph.D. Student, Faculty of Educational Sciences, Department of The Philosophical, Social and Historical Foundations of Education, Email: fnddemirel@ankara.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-6956-7377>

Purpose and Significance

The question of how education should have been one of the subjects of discussion from the ancient ages to the present. Many theories about human education have been developed. Education aims to enable people to shape their behavior by their own will. Shaping the education to be given to the individual is affected by how education is viewed. Although people are often tried to be trained with an external effect, it is difficult to have permanent changes in their behavior without their will. Therefore, the concept of human nature has taken an important place in this research. Although the views on the nature of human beings are different, there are greater differences in what human nature is. In this study, it was aimed to examine the effects of education on human nature according to the educational philosophical views of John Dewey and İsmail Tonguç who influenced many people with their thoughts and actions from their time until now.

Method

In this study, which is based on a qualitative research approach, the views of John Dewey and İsmail Hakkı Tonguç on human nature were taken into consideration in terms of educational aspects which means Dewey and Tonguç's views on human nature and philosophy of education were explored and examined comparatively. In this qualitative research, data collection techniques such as document review, interview, and observation are used.

Results

It is seen that these philosophers give importance to the human nature and emphasize the consideration of human nature in determining the aims and methods of education. The educational views of Dewey and Tonguç are not independent of human nature. They do not ignore the effect of human nature on the knowledge to be taught and how to teach. Dewey aims to recognise and reveal the innate characteristics of human beings through education. Tonguç also takes the characteristics of the individual consideration and gives importance to the skills. Taking these factors into consideration, Dewey and Tonguç advise educational institutions to be revised along with education. Dewey and Tonguç offer practical solutions to educate people because they are in the centre of education. Dewey and Tonguç claim that learning by doing is more appropriate to the nature of the learners. Dewey and Tonguç state that they should act in accordance with certain objectives in the institutions where education is given.

Discussion and Conclusions

It can be said with certainty that the educational views of Dewey and Tonguç are not independent of human nature. Also Dewey and Tonguç give importance to the environment in terms of human development and change. The two thinkers do not consider themselves separate from society. While Dewey emphasizes the importance of the environment for the individual's education, he also deems it necessary for a

specific environment to be given according to specific goals. It is possible to see the same in the approach of Tonguç as well. For future education, these thinkers have made a good plan to help to solve the problems of Education. Instead of being the source of problems, they dream of a training that can solve the problems. Dewey and Tonguç proposed a training that can help to raise the awareness of people who have a common nature for living together despite their differences. The thinkers, who consider democracy and respect for tolerating differences very important, advocate the provision of universal values through education. It is not a matter of human nature, but rather a necessity of human nature to accept it, instead of trying to destroy the differences while claiming that man is a diversity in unity. Therefore, educational proposals for the future should be taken into account from this point of view. Dewey and Tonguç suggest restructuring the school and teaching methods for the future education system. In a school that is intertwined with life, Dewey and Tonguç, defending a life-integrated education instead of a life-broken Education, consider it necessary to provide the necessary information to be given to life in a way that is appropriate to the nature of the human being. Dewey and Tonguç, who think that education should be functional, also aim to make efficient use of the opportunities offered for education with good planning. This type of education proposes the creation of a learning environment in which the student is active with joint activities. Dewey wants to achieve certain gains at all levels of education with information not far from the realities of the world. Dewey accepts that the individual is at the center of the education and proposes an education system in which the individual is adapted to the individual. It is possible to say that the common side of Dewey and Tonguç have got universal thoughts. They argue that all people in the world should be equal, not to be stuck in narrow patterns. But while Dewey tries to demonstrate his thoughts as a theory to the world, Tonguç demonstrates his thoughts as a work named “Ky Enstitüleri” to the world. Because of the needs and limited opportunities of his country, Tonguç tried to contribute not to change the world but to change Turkey. For this reason, Ismail Hakkı Tonguç is more known with village institutes, not with his thoughts. He refers to the fact that traditional education does not meet the needs of the country and that it is necessary to provide a training for people who will actively participate in producing in the country. While traditional education aims to teach students certain things, Dewey tries to use education as a tool and to eliminate the exploiter-exploited relationship. John Dewey, who influenced the United States in the first step and then the world, criticizes traditional education and defends the renovation of Education. Defending pragmatism in all areas of life, Dewey maintained the view that education is beneficial to human beings. He tried to reconstruct education with a progressive understanding and influenced people with his thoughts. Dewey did not follow the usual methods during his lifetime and he tried to show consistency in his thoughts by applying his own thoughts at the Laboratory School. Dewey, who shows that educational thinking is not detached from life, has been accepted widely by taking into account the practical benefits of thinking. Tonguç, who also cares about John Dewey's coming to Turkey and his report on the Turkish education system, did not hesitate to accept the innovations that are useful for his

country. He tried to bring what he had observed to Turkey during his education and during his travels in Europe as a result of his duty. When taking the methods that are successful, he preferred adapting them to the conditions of the country instead of changing everything as it is. Unlike Dewey, Tonguç had to take the country's conditions into account and took steps to ensure the social development needed by the people of the country through education. Tonguç's book is named "Eğitim Yolu ile Canlandırılacak Ky" ("The Village to be Revived by means of Education"). In this utopic village, which will be revived by means of education, students are given information about the ancient cultural world which may lead to memorabilia that should be avoided in education. However, there are also values such as the game, occupation, work, living, observation, etc. that the child needs and should acquire at that age. Although education in the United States developed quantitatively, it has not developed qualitatively at the same rate. Tonguç succeeded this with Village institutes. Tonguç, similar to Dewey, had the idea of changing the educational mentality. The traditional understanding of education that did not provide practical benefit to educated people was abandoned and endeavoured to adopt modern education. Tonguç's emphasis on democracy, like Dewey, shows its reflections in education. Providing equal opportunities to everyone with the effect of the difficulties he experienced in his own life has been one of the aims of Tonguç. It can be said that it is effective to give priority to rural education and to adopt the concept of equality in education and to try to implement it. Defending a functional education such as Dewey, Tonguç achieved successful results by efficiently evaluating the limited opportunities of the state. The thoughts of John Dewey and İsmail Hakkı Tonguç were studied using their own works and works written about them. It is thought that these thinkers' views about education and human nature are very effective in the period and conditions in which they live. It is seen that Dewey and Tonguç shared the traumas of world wars they lived. These thinkers who witnessed the devastating effects of world wars in terms of human history gave great importance to the contribution of education to the people. The research draws attention to the fact that the thinkers have respected services in their own countries and abroad. While Dewey saw value as a thinker during his time, Tonguç was at the forefront of his actions as a result of his duty. However, it can be seen that İsmail Hakkı Tonguç is not very valuable in his own country. Dewey and Tonguç attach importance to the environment in terms of human development and change. Both thinkers don't think people separate from society. Dewey emphasizes the importance of the environment for the individual's education, and sees the need for a customized environment for the education to be given according to specific goals. It is also possible to see this in Dewey and Tonguç's thoughts. Dewey and Tonguç state that education should be carried out in the institutions for certain purposes. Dewey and Tonguç, however, give importance to concrete practices in educational institutions. Dewey and Tonguç, who advocate rethinking of education, also want the educational institutions to be reconsidered in terms of specific educational purposes. They consider it necessary for restructuring educational institutions in a way that will enable them to integrate with life.